

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 16:00 uur d.d. 7 september 2020 – 16:00 uur d.d. 8 september 2020

5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e, Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
Nederlanders overleden aan COVID-19 Besmette jongeren (Jonge) Nederlanders met mentale klachten	Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Ziekenhuispersoneel	Algemeen publiek Politici (Gedrags)onderzoekers

Samenvatting

- Het coronagedrag van mensen staat de afgelopen 24 uur centraal in de berichtgeving. Een beeld vol tegenstrijdigheden. De zesde gedragsmonitor van het RIVM laat bijvoorbeeld zien dat mensen zich weliswaar nog achter de coronaregels scharen, maar zich er niet aan houden zodra ze zélf coronaklachten krijgen. “We zeggen dus het één en doen dus het ander”, zo vat 5.1.2e het samen.
- Een andere tegenstrijdigheid betreft het testen. Media merken enerzijds op dat de oproep van de overheid om je te laten testen, werkt: steeds meer mensen weten de weg naar de teststraat te vinden. Tegelijkertijd zit hier volgens media het probleem: ‘De testcapaciteit in Nederlandse laboratoria schiet op dit moment tekort,’ aldus NOS. En AD schrijft dat het voor diverse GGD’s deze week ‘ploeteren’ is. ‘De coronadijkbewaking piept en kraakt’ aldus de krant.
- De focus op het testen en het herhalen van de boodschap door media dat ‘het piept en kraakt’, maakt dat verschillende partijen in de publieke sector de media opzoeken om daar een claim neer te leggen om voorrang te krijgen bij het testen van het eigen personeel. Zo laat ActiZ vandaag (weer) weten dat zorgverleners voorrang moeten krijgen op een test. Als dat niet snel geregeld wordt, voorziet 5.1.2e 5.1.2e ‘grote problemen’ in de continuïteit van de zorg; “Het verkoudheids- en griepseizoen staat voor de deur, onze vraag naar testen zal de komende weken enorm omhooggaan.”
- Een laatste tegenstrijdigheid is te zien in de resultaten van een enquête van beroepsvereniging NU’91 en een rondgang van BNR. Want hoewel de meeste Nederlanders nog steeds achter de coronamaatregelen staan, krijgt ziekenhuispersoneel de afgelopen maanden juist steeds vaker te maken met agressie en bezoekers die zich niet meer aan de coronamaatregelen willen houden. Een kwart van het zorgpersoneel heeft de afgelopen maanden te maken gehad met fysiek geweld. NU’91 5.1.2e 5.1.2e zegt dat zorgmedewerkers “zelfs thuis nog lastiggevallen worden”.
- Daarnaast staan jongeren als doelgroep de afgelopen 24 uur centraal in de berichtgeving. In de nieuwe ‘coronahoofdstad’ van Nederland, Den Haag, blijkt dat meer dan een derde van alle positieve besmettingen jongeren zijn tussen de 20 en 29 jaar. Ook landelijk domineren jongeren de GGD-besmettingscijfers. In de meest recente cijfers over afgelopen week laat de leeftijdscategorie 20 – 24 jaar de grootste stijging zien van het aantal besmettingen t.o.v. de week daarvoor.
- Jongeren komen ook nadrukkelijk naar voren in het onderzoek door EenVandaag. Uit dat onderzoek blijkt dat voor een meerderheid van de Nederlanders het leven minder leuk is geworden sinds de coronacrisis. 60% verklaart sinds de crisis last te hebben van mentale klachten en vooral mensen van 18 tot 35 jaar lijden daaronder. 74% van hen geeft aan last te hebben (gehad) van klachten tegenover 48% van de 65-plussers. “Daarmee zijn de geestelijke sores voor jongeren vele malen groter dan voor ouderen. Dit zijn echt heel grote verschillen”, stelt opiniepeiler 5.1.2e 5.1.2e.
- En maandagavond zijn bij actualiteitenprogramma Op1 drie jonge mensen 5.1.2e 5.1.2e te gast die door het coronavirus al maanden thuiszitten. “Het beeld dat alleen maar ouderen zwaar getroffen worden door corona klopt niet”, zo luidt de inleiding van het gesprek aan tafel. De gasten hebben dagelijks met deze klachten te maken: kortademigheid, pijn op de borst, geheugenverlies, concentratieproblemen, geur- en smaakverlies en tintelende armen.
- Tot slot het CDA dat vindt dat er meer moet worden gedaan aan het ontkrachten van fabels. Veel mensen denken dat corona een griepje is, maar dat is niet zo, zegt Kamerlid Joba van den Berg. “Er moet veel meer uitleg komen over het waarom van bepaalde maatregelen. Verhalen moeten veel meer ontkracht worden met voorbeelden en cijfers, waarom corona echt heel veel erger is dan een gewoon griepje. Dat is niet alleen een taak van ziekenhuizen, dit vind ik met name ook een taak van het kabinet.”

Karakterisering berichtgeving

-

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

Identiteiten

- Volgens GGD Haaglanden laat onderzoek van het RIVM zien dat meer dan een derde van alle positieven van de afgelopen dagen tussen de 20 en 29 jaar is. "Dat zijn studenten, in hun studentenhuis of bij bijeenkomsten. Mensen die van vakantie terugkomen uit het buitenland, maar ook in Nederland. Vooral als ze een gedeelte accommodatie hebben gehad met meerdere gezinnen. De uitgaansgelegenheden komen terug als bron- en familiebijeenkomsten."
- Een van de recente uitbraken is vastgesteld in verpleeghuis Rembrandt in Oud-Beijerland; veertien ouderen en vijftien medewerkers raakten besmet.
- Het aantal studenten in Maastricht dat rond de introductieweek besmet is geraakt, is opgelopen. Het virus is inmiddels vastgesteld bij 38 studenten, aldus de universiteit in de Limburgse hoofdstad.
- 170 studenten van de Radboud Universiteit in Nijmegen zijn op verzoek van de GGD uit voorzorg in thuisisolatie gegaan, meldt De Gelderlander. Ze zijn mogelijk besmet geraakt met het coronavirus in een studentenkroeg of door contact met bezoekers die daar geweest zijn.
- Bij Op1 zijn drie jonge mensen 5.1.2e te gast die door het coronavirus al maanden thuiszitten. "Het beeld dat alleen maar ouderen zwaar getroffen worden door corona klopt niet", aldus de presentator. De gasten hebben dagelijks met klachten als kortademigheid, pijn op de borst, geheugenverlies, concentratieproblemen, geur- en smaakverlies en tintelende armen te maken.

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- N.a.v. een eigen oproep vragen in te sturen voor een Q&A-sessie, komen veel reacties binnen via de social kanalen van minister De Jonge. Vragen die worden gesteld zijn o.a.: Waarom perken we alle vrijheden zo in?, Waarom geloven we alleen in een vaccin?, Wat staat er nog op de planning qua communicatie, vooral tegen alle complotten?, Waarom mondkapjes?, Gaan we voortaan bij elke griep in lockdown?, Gaan jullie alleen vragen beantwoorden die in jullie straatje passen?, Werken jullie voor de aanpak corona samen met andere landen?, Is er bewijs dat corona écht bestaat?, Waarom zijn de richtlijnen voor gebruik van pbm in de zorg nog altijd zo streng?, Mogen mensen afzien van een vaccin, Hoe gaan we in de herfst en winter om met de normale verkoudheid onder kinderen?, Zijn de risico's binnen en buiten hetzelfde?.
- Via de social kanalen van minister Van Ark komen relatief weinig berichten binnen. Onderwerpen die aan bod komen: salarisverhoging in de zorg en 'Weg met de anderhalve meter en die andere regels'.
- Via de corporate kanalen van VWS worden zorgen geuit over het aantal coronadoden. De roep klinkt dat 'men kwetsbaren zou moeten beschermen'. Iemand laat weten dat hij zijn dochter thuis heeft gehouden van school omdat de leerkracht getest moest worden, hij vindt dat kinderen de dupe worden. 'De PCR-testen zijn frauduleus' klinkt als kritiek. Vragen die gesteld worden zijn: Waarom is het sterftecijfer van coronapatiënten zo laag?, en Wat moet je doen als je chronisch verkouden bent? Continu naar de teststraat en steeds weer thuisblijven?

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Maandagavond stelt het NOS-journaal dat terwijl mensen worden opgeroepen om zich te laten testen, 'juist bij het testen het probleem ligt'. 'De testcapaciteit in Nederlandse laboratoria schiet op dit moment tekort'.
- De landelijke GGD GHOR meldt dinsdagmiddag dat een kwart van de mensen die een testafpraak maakt, langer dan 48 uur moet wachten. Bijna de helft van de mensen krijgt binnen 48 uur de uitslag en een kwart binnen 24 uur; "Mensen wachten nu gemiddeld 36 uur op hun uitslag", zegt een woordvoerder.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

- EenVandaag stelt dat corona extra hard toeslaat bij bewoners van achterstandswijken, zoals Utrecht Overvecht. Lector Hogeschool van Amsterdam 5.1.2e zegt dat mensen in deze wijk financieel zwaarder getroffen zijn dan in andere wijken. "Maar ook qua gezondheid, omdat mensen in deze wijken over het algemeen een iets slechtere gezondheid hebben dan andere Nederlandse wijken. Ze hebben ook meer chronische ziektes, vaker overgewicht."
- Uit onderzoek van EenVandaag (onder 25.582 leden van het Opiniepanel) blijkt dat voor een meerderheid van de Nederlanders het leven minder leuk is geworden sinds de coronacrisis. Mensen missen contact, spontaniteit en zekerheid. Een meerderheid zegt door de coronacrisis één of meerdere psychische klachten

te hebben gekregen; 60% verklaart last te hebben van mentale klachten, variërend van lichte klachten (zoals piekeren en prikkelbaar zijn) tot serieuze verschijnselen (zoals depressiviteit en paniekaanvallen). Vooral mensen van 18 tot 35 jaar lijden mentaal onder de crisis: 74% geeft aan last te hebben (gehad) van klachten. Van de 65-plussers zegt 48 procent mentale klachten te hebben ervaren.

- AD schrijft dat het aantal besmettingen in Den Haag en de rest van regio Haaglanden 'griezelig snel' stijgt, met name onder jonge mensen. Jonge mensen zijn doorgaans minder ernstig ziek, hoeven minder vaak te worden opgenomen in het ziekenhuis en belanden vrijwel niet op een ic. "Maar besmettelijk voor anderen zijn ze wel en de zorgen zijn er niet minder om. Vooral omdat alles erop wijst dat de besmettingen komen omdat de regels niet meer straks worden nageleefd.", aldus AD.

Testen en traceren

- AD schrijft dat het voor diverse GGD's deze week 'ploeteren' is; de 'corona-dijkbewaking piept en kraakt'.
- NRC schrijft dat er 'sepsis' bestaat over de haalbaarheid van het plan om het hele verpleeghuis wekelijks te testen zodra er ook maar één Covid-besmetting op de afdeling is.
- AD schrijft dat de capaciteit van de teststraten 'een probleem' blijft. Zoetermeer en Delft wachten nog op een eigen teststraat en een Hagenaar werd voor een test doorverwezen naar Zierikzee; "Na nog drie keer bellen kan ik nu deze week in Schiedam terecht", zegt hij.
- ActiZ-bestuurder 5.1.2e zegt dat het nu al lastig is voor sommige verpleeghuizen om medewerkers snel getest te krijgen; "Er is vertraging door de enorme vraag vanuit het onderwijs en de rest van de maatschappij." Volgens 5.1.2e zitten er nu al 'gaten in de roosters', omdat medewerkers soms dagen thuis moeten zitten in afwachting van hun uitslag, 'terwijl we het liefst met vaste medewerkers werken, omdat dat voor goede zorg en het herkennen van symptomen belangrijk is'.
- In de regio Rotterdam-Rijnmond kan de GGD de toestroom nog aan en wordt het BCO weer volledig uitgevoerd, meldt een woordvoerder; "Een tekort aan labmateriaal speelt bij ons nog niet". Een woordvoerder van de landelijke GGD-koepel zegt: "We zijn blij dat mensen zich laten testen, maar het is gewoon heel hard werken, het vraagt veel van onze mensen. Er is onvoldoende laboratoriumcapaciteit, daardoor kunnen we niet onbeperkt uitbreiden. Maar we proberen voor iedereen nog BCO te doen, al vragen we soms aan mensen om zelf 10 of 20 contacten van een buurtfeest of verjaardag in te lichten."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokkenen?

- Nederlanders weten de weg naar teststraat iedere week beter te vinden, schrijft AD. Die massale toestroom is 'goed en slecht nieuws'. Het betekent ook een forse aanslag op de capaciteit van regionale gezondheidsdiensten en de laboratoria.
- In de regio Haaglanden is de vraag naar testen is groter dan de GGD nu aankan, maar door tekort aan labmateriaal en een verplichte landelijke herverdeling van spullen 'mag Haaglanden nu niet opschalen', meldt een woordvoerder.

Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op?

Zesde gedragsmonitor RIVM

- De uitkomsten van de gedragsmonitor (onder ruim 60.000 Nederlanders) die het RIVM maandagochtend deelde, worden de afgelopen 24 uur breed besproken in de media. Mensen met corona-achtige klachten gaan evenveel naar buiten als mensen zonder klachten: 90% heeft minstens één keer boodschappen gedaan, 43% is naar het werk gegaan, 41% naar de horeca. Van de mensen die nauw contact hebben gehad met een positief getest persoon is bijna de helft (45%) niet in quarantaine gegaan en van de mensen met klachten heeft bijna de helft zich de afgelopen zes weken niet laten testen. Het vertrouwen van de bevolking in de overheidsaanpak is de afgelopen maanden afgenomen: van 75% in april naar 52%. In vergelijking met begin juli is het draagvlak voor vrijwel alle maatregelen gegroeid; steun voor het anderhalve meter afstand houden is toegenomen van 68 naar 82% en thuis werken is gestegen van 58 naar 69%. Met name op feestjes, werk of school slagen weinig mensen erin voldoende afstand te houden. Drukke plekken vermijden blijkt ook moeilijk: 49% van de deelnemers is in de week voorafgaand aan het onderzoek op een drukke plek geweest waar ze geen anderhalve meter afstand konden houden. Maatregelen die wel goed vol te houden zijn: geen handen schudden (98% doet dat niet meer), handen wassen, maximaal drie bezoekers ontvangen en niet op bezoek gaan bij mensen met een kwetsbare gezondheid. De grote meerderheid van de Nederlanders vindt dat de meeste maatregelen helpen tegen de verspreiding van het coronavirus. Alleen het gebruik van mondkapjes in het openbaar vervoer krijgt veel minder steun: slechts 43% denkt dat dit

veel helpt. De app CoronaMelder wordt verdeeld ontvangen: 44% is er positief over en van plan hem te gebruiken, 39% denkt dat de app bijdraagt aan de bestrijding van het virus. Maar er is ook wantrouwen: maar 37% gelooft dat de informatie uit de app strikt vertrouwelijk blijft.

- Volgens RIVM-onderzoeker ^{5.1.2e} is het belangrijk om bij klachten thuis te blijven en je te laten testen. Volgens ^{5.1.2e} ervaren mensen het virus niet als 'bedreigend'; "De alarmbellen gaan niet af."
- Het NOS-journaal opent met het RIVM-onderzoek; 'Veel Nederlanders met corona-achtige klachten houden zich niet aan de regels'. De meeste Nederlanders staan nog steeds achter de corona-maatregelen, stelt NOS, "maar houden we ons er ook aan?" NOS-verslaggever ^{5.1.2e} "We zeggen dus het één en doen het ander." Aan de ene kant, zegt ^{5.1.2e} is er ruime steun voor het voorschrift om binnen te blijven bij klachten, maar als iemand dan eenmaal klachten heeft, is de verleiding erg groot om naar buiten te gaan. Daar zouden we – "zo zegt het RIVM" – elkaar toch iets scherper op moeten aanspreken, volgens ^{5.1.2e}

Preventief testen verpleeghuiszorg

- Bij woonzorgcomplex De Gooise Warande in Bussum probeerden ze het preventief testen na een uitbraak vorige week al uit. Dat ging 'best goed', zegt een woordvoerder van Vivium Zorggroep; "De bewoners konden zich vrijdag laten testen op vrijwillige basis, het merendeel gaf daar gehoor aan." Momenteel zijn zeven bewoners en vier medewerkers besmet; "We blijven testen totdat we tien dagen coronavrij zijn."

Agressie en niet-naleven van maatregelen in ziekenhuizen

- Uit een enquête van beroepsvereniging NU'91 (onder 1.200 medewerkers) en een rondgang van BNR langs diverse ziekenhuizen blijkt dat ziekenhuispersoneel steeds vaker te maken krijgt met agressie en bezoekers die zich niet meer aan de coronamaatregelen willen houden. Een kwart van het zorgpersoneel heeft de afgelopen maanden te maken gehad met fysiek geweld. Onder andere het Meander Medisch Centrum in Amersfoort en het Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis in Tilburg zien dat mensen zich steeds minder aan de opgelegde coronaregels houden. Regelmatig komen hele families naar het bezoeken, terwijl dat helemaal niet mag. Ook het dragen van mondkapjes en het houden van de anderhalve meter afstand worden steeds minder gedaan, zeggen verschillende ziekenhuizen tegen BNR. Ziekenhuisgroep Twente en het St Jansdal Ziekenhuis hebben de beveiliging opgeschaald. Het Meander Medisch Centrum heeft toegegeven aan de druk van bezoekers en heeft een aantal maatregelen versoepeld. Zo mogen vanaf volgende week mensen weer samen naar een afspraak op de poli komen en zijn er sinds augustus weer twee bezoekers toegestaan in plaats van één. Maar liefst 60% van de zorgmedewerkers geeft aan dat agressie en intimidatie op de werkvloer de afgelopen maanden is toegenomen. Een kwart van het personeel geeft zelfs aan te maken te krijgen met fysiek geweld. Het gaat dan om slaan, schoppen en in het gezicht spugen.
- "We zien ook dat zorgmedewerkers soms zelfs thuis nog lastiggevallen worden", zegt NU'91-voorzitter ^{5.1.2e} Volgens ^{5.1.2e} moeten werkgevers hun werknemers meer stimuleren om aangifte te doen.
- ^{5.1.2e} van het Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis ziet dat de maatregelen steeds minder makkelijk worden nageleefd; "We hebben het hele ziekenhuis volgeplakt met stickers en looplijnen, we hebben ontzettend veel stewards in en we geven ontzettend veel informatie. Dat ging overwegend heel erg goed, maar we zien de laatste tijd dat mensen wat meer voor zichzelf aan het opkomen zijn."
- CDA-Kamerlid Joba van den Berg noemt het onacceptabel; "Zorginstelling moeten allereerst melding maken en aangifte doen. Dit kan natuurlijk nooit geaccepteerd worden. Medewerkers moeten ook echt opgevangen worden als zoiets gebeurd is, en niet zoiets van: je hebt een keer een pechdag gehad en loop maar verder. Het is zeer ingrijpend als mensen hiermee te maken krijgen."

Vragen getroffen om aanvullende gedragsadviezen? Welke?

-

Betekenisgeving

Welke oproepen worden er gedaan?

- ActiZ vindt dat zorgverleners voorrang moeten krijgen bij de GGD. Als dat niet snel geregeld wordt, voorziet Helder grote problemen in de continuïteit van de zorg; "Het verkoudheids- en griepseizoen staat voor de deur, onze vraag naar testen zal de komende weken enorm omhooggaan."
- Het CDA vindt dat er meer moet worden gedaan aan het ontkrachten van fabels. Veel mensen denken dat corona een griepje is, maar dat is niet zo, zegt CDA-Kamerlid Joba van den Berg. "Er moet veel meer uitleg komen over het waarom van bepaalde maatregelen. Verhalen moeten veel meer ontkracht worden met voorbeelden en cijfers, waarom corona echt heel veel erger is dan een gewoon griepje. Dat is niet alleen een taak van ziekenhuizen, dit vind ik met name ook een taak van het kabinet."

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Deelnemers van de Stelling van de Dag van de Telegraaf zijn verdeeld over de oproep van SGP-voorman Kees van der Staaij dat het kabinet duidelijk moet maken wanneer de coronaregels deels kunnen worden teruggedraaid als het virus redelijk onder controle is. 55% is voor snelle versoepeling van de coronamaatregelen. Sommigen van hen noemen de huidige maatregelen 'buitenproportioneel' en het beleid 'asociaal'. Iets meer dan de helft van de deelnemers wil dat Nederland het Zweedse model volgt; Eén op de vier deelnemers is tegen het versoepelen van de aanpak. Een ongeruste verpleegster waarschuwt: "We moeten voorzichtig zijn. (...) Het is zwaar werken met die kleding, mondkapje en bril en kapotte handen van het wassen en desinfecteren." Houd afstand, was je handen en bescherm elkaar, benadrukt ze.
- ^{5.1.2e} van het RIVM zegt dat hoewel jongeren zelf meestal niet ernstig ziek worden van het virus, ze wel moeten beseffen dat zij het virus verder kunnen verspreiden; "Als het virus maar lang genoeg rondgaat onder jongeren, sijpelt het vanzelf door naar ouderen en kwetsbare groepen."

Jonge mensen en corona

- Onzekerheid over een huis of baan, extra werkdruk en de zorg voor jonge kinderen zijn veelgenoemde problemen voor de leeftijdscategorie 18 tot 35 jaar, blijkt uit het onderzoek van EenVandaag. Maar ook relatief weinig contact en het gebrek aan variatie daarin, de sleur en de moedeloosheid over het einde van de crisis zorgen ervoor dat deze groep mentaal in de knoop raakt. Naarmate de crisis voortduurt, komen er meer jongere mensen met klachten bij. Meest voorkomende klachten in deze groep zijn nu stress (40%), eenzaamheid (38%) en aanhoudende vermoeidheid (36%). In april lagen die cijfers 10% lager. Zes op de tien ondervraagden geeft aan dat hun leven minder leuk is geworden. Driekwart mist het ontmoeten van mensen. Twee derde mist spontaniteit; "Ik mis de ongedwongenheid van elkaar zien", zegt een ander. "Alles moet maar gepland worden nu. Het leuke is er dan snel vanaf." Ondanks de behoorlijke impact van de crisis op de gesteldheid van mensen geeft driekwart (73%) aan tevreden te zijn. Dit is iets lager dan in januari (80%) toen corona nog ver weg leek. Ook op mentaal vlak gaat het bij een ruime meerderheid (66%) goed. Met 22% gaat het niet goed, maar ook niet slecht. Een verklaring voor het optimisme is dat veel mensen (76%) zich naar eigen zeggen goed konden aanpassen aan de veranderingen van het afgelopen half jaar. Ook prijzen veel mensen zich nog altijd gelukkig met hun eigen gezondheid en die van hun naasten.

Testcapaciteit

- Ernst Kuipers pleit dat we sneller moeten testen. Nu kan het maken van een afspraak vaak 48 uur duren en het wachten op de uitslag nog eens 48 uur. Hij stelt dat gericht ingrijpen alleen lukt als "we snel genoeg geïnformeerd zijn over een eventuele uitbraak." Daarom moeten de tests en laboratoria-capaciteit de komende maanden 'op orde' zijn.
- Hoogleraar dynamiek van infectieziekten ^{5.1.2e} (Universiteit Utrecht) vindt het ook 'riskant' dat het soms langer duurt dan 48 uur om een testafspraken te maken; "... dan gaan veel mensen niet in quarantaine, worden veel bronnen niet opgespoord en dan helpt de aanpak minder." Kretzschmar publiceerde afgelopen zomer een wetenschappelijk artikel over effectief bron- en contactonderzoek. De conclusie: als de meeste contacten in het vizier zijn na de eerste klachten, kan de reproductiefactor lager worden. Kretzschmar vreest dat met de huidige lab- en GGD-problemen contacten te laat in beeld zijn.

Preventief testen in verpleeghuizen

- Preventief testen kan 'zinnig' zijn, vindt ActiZ-bestuurder ^{5.1.2e} maar ze vraagt zich af hoe dit snel en efficiënt kan worden georganiseerd; "De minister kondigde dit met enig gemak aan, terwijl we problemen zien in de uitvoering bij de GGD's en laboratoria."
- Bij Humanitas hebben ze ook hun twijfels. Niet vanwege problemen met testen: de instelling is niet afhankelijk van de GGD en kan volop testen bij STAR, een commercieel lab. Maar Humanitas heeft een aantal grote locaties in Rotterdam met soms 250 cliënten; "Moet je die elke week allemaal testen?", vraagt verpleegkundige en adviseur Julia Verkade zich af. Een coronatest is geen pretje voor ouderen met dementie, ervaart ze in de praktijk; "Niet alle cliënten willen het." Bestuursvoorzitter ^{5.1.2e} denkt dat testen gericht kan; "Test een hele afdeling als je een besmetting hebt, dat doen wij hier al. Dit soort afwegingen moet je lokaal kunnen maken en niet landelijk opleggen."

Peilingen

- Uit een peiling van Radar blijkt dat 29% van de bijna 10.000 ondervraagden een dierbare die in een verpleeg- of verzorgingshuis woont, zelf in huis zou nemen bij een mogelijke tweede lockdown. 37% gaf aan dat misschien te doen. Maar door de zorgzwaarte van deze dierbaren mogen huisartsen zo'n patiënt weigeren.